

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Lege privind economia socială

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Începând cu anul 2006, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice este coordonatorul național al politicilor de incluziune socială, iar în vederea îndeplinirii acestui rol are ca responsabilități monitorizarea și evaluarea implementării strategiilor naționale privind incluziunea socială. În acest sens, periodic, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice prezintă rapoarte de progres asupra stadiului implementării măsurilor prioritare asumate în domeniul incluziunii sociale structurilor responsabile din cadrul Comisiei Europene.

Economia socială oferă un model alternativ de incluziune socială a grupurilor vulnerabile, reprezintă o altă manieră de a face incluziune socială și reintegrare prin promovare economică. Economia socială reprezintă totodată un model alternativ de afaceri, bazat pe principiile echității, responsabilității și transparenței, prin care se încurajează participarea tuturor actorilor relevanți (grupuri vulnerabile, persoane apte de muncă și care beneficiază de prestații de asistență socială, persoane aflate în șomaj, autorități locale, organizații neguvernamentale etc.) în procesul de luare a deciziilor. Acest model economic implică o bună coordonare a activităților de producție cu cererea clienților sau utilizatorilor, prin promovarea unei abordări democratice bazate pe cooperare și nu pe competiție, pe promovarea drepturilor angajaților și utilizatorilor, pe utilizarea programelor de politici publice în vederea promovării și integrării grupurilor dezavantajate.

Economia socială are un rol cheie în realizarea obiectivelor **Strategiei de la Lisabona de creștere durabilă și ocupare completă a forței de muncă**, deoarece contracarează numeroasele dezechilibre de pe piața muncii, în special prin sprijinirea ocupării forței de muncă feminine, creează și oferă servicii de asistență comunitară (cum ar fi servicii sociale, medicale și de asigurări sociale) și creează și menține configurația economică a societății, contribuind astfel la dezvoltarea locală și la coeziunea socială.

Prin Legea asistenței sociale nr. 292/2011, potrivit art. 6 lit. „l”, termenul de „economie socială” reprezintă un sector ce cuprinde activități economice care, în subsidiar și cu condiția menținerii performanței economice, includ obiective de tip social. Strategia „Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii” este documentul strategic la nivel european care își propune „o creștere incluzivă” a societății europene, iar stabilirea unor ținte la nivel european pentru creșterea gradului de ocupare și de reducere a numărului de persoane aflate în sărăcie sunt obligații necesar de atins până în anul 2020. Pentru aceasta este necesar ca fiecare dintre Statele Membre să contribuie la atingerea acestor ținte prin politicile pe care fiecare și le dezvoltă la nivel național.

Astfel că, a fost elaborat **Programul Național de Reformă 2011-2013 (PNR) care reprezintă instrumentul de implementare la nivel național a Strategiei Europa 2020 și, totodată, platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică a României, în concordanță cu politicile Uniunii Europene (UE). PNR 2011-2013 a fost adoptat de Guvernul României la 29 aprilie 2011 și transmis Comisiei Europene (COM) împreună cu Programul de Convergență 2011-2014. În urma examinării PNR ale tuturor SM, COM a propus Consiliului European (CONS) din martie 2011 recomandări specifice de țară. CONS a recomandat României să implementeze măsurile cuprinse în memorandumurile de**

Înțelegere semnate cu UE și FMI, măsuri incluse în PNR 2011-2013.

Analiza creșterii economice 2012 (AGS) a lansat cel de-al doilea semestru european de coordonare economică consolidată, stabilind - pentru anul în curs - cinci priorități majore de acțiune¹. Aceste priorități, inclusiv cele care vizează reducerea șomajului în rândul tinerilor, finalizarea pieței unice și sporirea sprijinului acordat micilor întreprinderi², vor fi preluate de către statele membre – până la sfârșitul lunii martie 2012 - în programele naționale de reformă, precum și în programele de stabilitate/convergență actualizate. Consiliul European din 1-2 martie 2012 a aprobat cele cinci priorități stabilite în AGS 2012 și a analizat modul de punere în aplicare a recomandărilor specifice de țară pentru 2011.

Astfel că, în cadrul Programului Național de Reformă 2011-2013 este prevăzută adoptarea cadrului legal privind sectorul economiei sociale, măsură prevăzută și în Planul de măsuri prioritare anexat Programului Național de Reformă, cuprinsă în cadrul obiectivului de incluziune socială – incluziune socială activă, punctul 12 – măsura fiind cea de definitivare a cadrului legal privind sectorul economiei sociale, instituția responsabilă de realizarea acestei măsuri fiind Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârștnice.

Monitorizarea aplicării PNR 2011-2013 la nivel național este asigurată de către Ministerul Afacerilor Externe (MAE) care, cu sprijinul instituțiilor implicate în implementare, elaborează anual un *Plan de acțiune pentru implementarea PNR*. Planul conține măsuri concrete pe termen scurt, derivate din PNR 2011-2013, *Raportul anual de creștere* al COM, recomandările specifice de țară emise de COM și andosate de CONS, precum și alte măsuri recomandate de COM prin intermediul celor șapte *Inițiative emblematice* care fac parte din strategia *Europa 2020*. *Planul de acțiune* este monitorizat de către MAE, care elaborează rapoarte trimestriale de progres pe baza raportărilor transmise de instituțiile care au responsabilități de implementare.

În cadrul obiectivului de incluziune socială, potrivit Raportului privind implementarea Programului Național de Reformă 2011-2013 – stadiul la 15 martie 2012, Raport adoptat prin Memorandum în ședința Guvernului din data de 3 aprilie 2012 este prevăzut ca Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârștnice **“trebuie să aibă în vedere respectarea termenului propus pentru finalizarea proiectului de *Lege privind economia socială, și anume trim. IV 2012*”**.

În 2009, a fost adoptată **Rezoluția Parlamentului European din 19 februarie 2009 referitoare la economia socială (2008/2250(INI))**, în care “reamintește că diversitatea formelor de întreprinderi este recunoscută în Tratatul CE, precum și prin adoptarea statutului societății cooperative europene”. Totodată, “consideră că Uniunea Europeană și statele membre ar trebui să recunoască economia socială și părțile implicate în aceasta - cooperative, societăți mutuale, asociații și fundații - în legislațiile și politicile lor și sugerează ca aceste măsuri să cuprindă accesul ușor la credite și la scutiri fiscale, dezvoltarea microcreditelor, crearea unor statute europene pentru asociații, fundații și societăți mutuale, precum și o finanțare UE adaptată și stimulente pentru a sprijini mai bine organizațiile din domeniul economiei sociale care operează în sectoarele de pe piață și din afara pieței și care sunt create în scopul utilității sociale”.

Totodată, **„Platforma europeană pentru combaterea sărăciei și excluziunii sociale: un cadru european pentru coeziune socială și teritorială”** aprobată de Comisia Europeană, este un instrument care are ca scop realizarea unui angajament comun în rândul Statelor Membre,

¹ Aceste priorități vizează: continuarea consolidării fiscale diferențiate favorabile creșterii; reluarea activității normale de creditare; promovarea creșterii și a competitivității în prezent și viitor; abordarea aspectelor legate de șomaj și de consecințele sociale ale crizei; modernizarea administrației publice.

² Consiliul European Informal, 30 ianuarie 2012, Declarația a membrilor Consiliului European: *Spre o consolidare favorabilă creșterii și o creștere favorabilă ocupării forței de muncă*.

instituțiilor europene și actorilor implicați în lupta împotriva sărăciei și excluziunii sociale. Prin acest document se are în vedere găsirea de soluții pentru reducerea bugetelor publice și pentru creșterea eficienței prin noi metode participative care să se adreseze combaterii sărăciei. Una din aceste metode se referă la „Promovarea abordării parteneriale și a economiei sociale”.

În contextul legislativ la nivel național, conceptul de economie socială este prezent în Planul național antisărăcie și promovarea incluziunii sociale, aprobat prin HG nr.829/2002, capitolele II și IV. Actul normativ, cu modificările și completările ulterioare, definește obiective strategice imediate dar și pe termen mediu – lung (2002-2012). În cadrul obiectivelor pe termen mediu-lung, economia socială este menționată ca unul dintre principiile ce vizează construirea unei societăți incluzive. După stabilirea acestei baze pentru dezvoltarea economiei sociale în România, documentele cu rol major în promovarea incluziunii sociale nu mai menționează economia socială până în 2008.

În 2005 s-a semnat Memorandumul comun în domeniul incluziunii sociale pentru România, care a identificat „provocările în abordarea sărăciei și a excluziunii sociale, prezintă măsurile politice majore luate de România, pe baza acordului, de a începe transpunerea obiectivelor comune ale UE în politicile naționale și identifică principalele metode pentru viitoarea monitorizare și revizuire a politicii”. Deși economia socială fusese deja menționată ca instrument inovator în combaterea sărăciei și a excluziunii sociale în HG nr.829/2002 privind aprobarea Planului național anti-sărăcie și promovare a incluziunii sociale, cu modificările și completările ulterioare, conceptul de economie socială nu se regăsește în Memorandum.

Economia socială revine explicit în atenția generală în 2008 odată cu includerea sa ca domeniu eligibil pentru finanțare din Fondul social european: economia socială este sprijinită ca domeniu major de intervenție al Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, al cărui Document Cadru de Implementare este aprobat prin Ordinul comun al ministrului muncii, familiei și egalității de șanse și al ministrului economiei și finanțelor 254/1169/2008.

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, în cadrul proiectului co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane „Economia socială, model inovator pentru promovarea incluziunii active a persoanelor defavorizate” (ID 4386) își propune realizarea premiselor pentru dezvoltarea unui sistem sustenabil de economie socială în România ca soluție pentru incluziunea socială a grupurilor defavorizate și de creștere a oportunităților de ocupare pentru persoanele cele mai afectate de riscul de excluziune socială.

2. Schimbări preconizate

Proiectul de lege conține prevederi ce au drept scop reglementarea domeniului economiei sociale, a cadrului general de organizare și funcționare a întreprinderilor care desfășoară activități în domeniul economiei sociale, precum și stabilirea măsurilor de promovare a acestora, conform scopurilor și principiilor lor specifice.

Principalele reglementări din proiectul de lege vizează următoarele aspecte:

- definirea termenului de economie socială ca reprezentând ansamblul activităților organizate independent de sectorul public, al căror scop este să servească interesul general, interesele unei colectivități și/sau intereselor personale nepatrimoniale, prin creșterea gradului de ocupare a persoanelor aparținând grupului vulnerabil și/sau producerea și furnizarea de bunuri, prestarea de servicii și/sau execuția de lucrări;
- stabilirea principiilor care stau la baza economiei sociale și a obiectivelor acesteia;
- definirea unor termeni semnificativi în domeniul economiei sociale, precum și stabilirea categoriilor de persoane care fac parte din grupul vulnerabil;

- definirea termenului de “întreprindere socială” și acordarea unui atestat în domeniul economiei pentru persoanele juridice care desfășoară activități în acest domeniu;
- definirea întreprinderii sociale de inserție și certificarea statutului de întreprindere de inserție socială prin acordarea mărcii sociale pe baza îndeplinirii unor condiții;
- stabilirea mecanismelor de sprijinire și încurajare a dezvoltării întreprinderilor sociale;
- înființarea la nivel național a Registrului unic de evidență al întreprinderilor sociale;
- luna mai va fi dedicată organizării diferitelor evenimente sau acțiuni de mediatizare a domeniului economiei sociale, denumită „luna promovării economiei sociale”;
- au fost introduse contravenții și sancțiuni aplicabile nerespectării obligațiilor prevăzute de prezenta lege.

Se preconizează că, reglementările cuprinse în prezentul proiect de lege au următoarele rezultate favorabile:

- contribuie la dezvoltarea unei viziuni de ansamblu asupra interesului general și a dezvoltării durabile;
- promovează și contribuie la dezvoltarea cetățeniei active, a autodeterminării și a coeziunii economice și sociale;
- contribuie la creșterea calitativă și cantitativă a ocupării prin:
 - crearea de locuri de muncă pe termen lung
 - fie în cadrul întreprinderilor sociale de inserție, dar și a întreprinderilor sociale;
 - fie prin sprijinirea de către acestea a unor activități care pot genera sau care asigură locuri de muncă – autoocupare, dezvoltare de noi locuri de muncă pentru alții;
 - dezvoltarea de întreprinderi sociale de inserție care acompaniază persoanele aparținând grupului vulnerabil pe termen scurt sau mediu pentru integrare treptată pe piața muncii, în economia reală, prin:
 - dezvoltarea unor programe eficiente de ocupare dedicate persoanelor vulnerabile;
 - creșterea și susținerea creării de locuri de muncă adaptate nevoilor specifice ale acestora;
 - promovarea cu prioritate a unor activități care pot genera sau asigura locuri de muncă pentru aceste persoane, activități care vizează în mod prioritar ocuparea cât mai multor persoane aparținând grupului vulnerabil, și nu productivitatea pe termen scurt;
- încurajează creșterea numărului persoanelor care sunt nu numai consumatori, ci și producători de bunuri sau furnizori de servicii, contribuind astfel la creșterea produsului intern brut;
- contribuie la susținerea și dezvoltarea spiritului antreprenorial;
- încurajează și contribuie la dezvoltarea unor programe locale sau comunitare complexe, putând oferi răspunsuri adaptate nevoilor locale specifice, inclusiv prin:
 - identificarea corectă a acestor nevoi, mai ales cu privire la grupurile vulnerabile;
 - dezvoltarea unor mecanisme eficiente de producție la nivel local;
- contribuie la dezvoltarea și funcționarea eficientă a unor tipuri de servicii sociale și produse pe care le pot furniza întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție;
- contribuie la reducerea discriminării și a percepțiilor negative privind persoanele

aparținând grupului vulnerabil, inclusiv prin evidențierea faptului că acestea nu reprezintă probleme, ci resurse pentru societate;

➤ sprijină și promovează diversitatea domeniilor și formelor de calificare, formare inițială și formare continuă, cu impact inclusiv asupra dezvoltării varietății de ocupații din România, în concordanță cu tendințele europene de dezvoltare în domeniu;

➤ contribuie la diversificarea surselor de autosusținere pentru structuri din domeniul social, cum sunt, de exemplu, organizațiile nonprofit sau societățile cooperatiste, și pentru beneficiarii acestora;

➤ contribuie la creșterea capacității de autofinanțare a unor categorii variate de persoane juridice, prin diversificarea opțiunilor financiare flexibile dedicate acestora, contribuie la creșterea economică sustenabilă;

➤ economia socială joacă un rol esențial în economia europeană combinând profitabilitatea cu solidaritatea, creând locuri de muncă de bună calitate, consolidând coeziunea socială, economică și regională, generând capital social, promovând cetățenia activă, solidaritatea și un tip de economie care acordă prioritate oamenilor și sprijină dezvoltarea durabilă și inovarea socială, tehnologică și de mediu.

3. Alte informații

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

1¹. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Reglementările prevăzute în proiectul de lege contribuie la susținerea și dezvoltarea spiritului antreprenorial, iar măsurile de sprijin pentru întreprinderile sociale de inserție se vor implementa în conformitate cu respectarea legislației naționale și comunitare în domeniul ajutoarelor de stat.

2. Impact asupra mediului de afaceri

Reglementările prevăzute în proiectul de lege contribuie la susținerea și dezvoltarea spiritului antreprenorial.

3. Impact social

Dezvoltarea domeniului economiei sociale în România va avea impact direct asupra incluziunii sociale a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, cât și asupra calității vieții persoanelor din comunitate.

Întreprinderile sociale, cât mai ales întreprinderile sociale de inserție își pot dezvolta activitatea în domeniu, în baza unor reglementări clare și accesibile, cu respectarea unor principii de bază, cum ar fi:

- prioritate acordată individului și obiectivelor sociale față de creșterea profitului;
- solidaritate și responsabilitate colectivă;
- convergența dintre interesele membrilor asociați și interesul general și/sau interesele unei colectivități;
- control democratic al membrilor, exercitat asupra activităților desfășurate;
- caracterul voluntar și liber al asocierii în formele de organizare specifice domeniului economiei sociale;
- personalitatea juridică distinctă, autonomia de gestiune și independența față de autoritățile publice;
- alocarea unei părți din profit sau, după caz, din excedentul financiar pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă și/sau furnizarea unor servicii de interes pentru comunitate.

Respectarea principiilor economiei sociale va avea impact atât asupra dezvoltării sociale, cât și asupra reducerii riscului de excluziune socială prin crearea de noi oportunități de angajare a persoanelor care provin din grupurile vulnerabile.

4. Impact asupra mediului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Alte informații

Secțiunea a 4-a						
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)						
- în mii lei -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. impozit pe profit ii. impozit pe venit b) bugete locale i. impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații Nu se estimează impact bugetar pentru anul 2013, iar pentru următorii ani impactul bugetar va fi estimat în cadrul actului normativ care va stabili măsuri de sprijin, de natura ajutorului de stat, ce vor fi aprobate prin acte specifice cu respectarea prevederilor comunitare și naționale în materie de ajutor de stat. Implementarea măsurilor active nu are impact negativ asupra bugetului asigurărilor de șomaj acestea încadrându-se în categoriile de cheltuieli reglementate de Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare.						

Secțiunea a 5-a
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

- 1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ:**
- a) **Acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ** – Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
 - b) **Acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea noilor dispoziții:**
 - Hotărâre de Guvern pentru aprobarea nomelor metodologice de aplicare a prevederilor legii privind economia socială;
 - Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice pentru organizarea, actualizarea și utilizarea Registrului unic de evidență al întreprinderilor sociale;
 - Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice pentru implementarea măsurilor de sprijin de natura ajutorului de stat pentru întreprinderile sociale de inserție.

1. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare
Proiectul de lege privind economia socială cuprinde recomandări prevăzute în textul **Rezoluției Parlamentului European din 19 februarie 2009 referitoare la economia socială (2008/2250(INI))**.

3. Măsurile normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare

4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Alte acte normative și sau documente internaționale din care decurg angajamente

6. Alte informații

Secțiunea a 6-a
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate - Elaborarea proiectului de lege privind economia socială a fost realizată într-o primă etapă, cu participarea reprezentanților organizațiilor neguvernamentale în cadrul Proiectului „Economia socială – model inovator pentru promovarea incluziunii active a persoanelor defavorizate” cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, Axa Prioritară 6, „Promovarea incluziunii sociale”, Domeniul de intervenție 6.1 – „Dezvoltarea economiei sociale”.

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative

4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente

5. Informații privind avizarea de către:

- a) Consiliul Legislativ
- b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării
- c) Consiliul Economic și Social
- d) Consiliul Concurenței
- e) Curtea de Conturi

Proiectul de act normativ a fost avizat favorabil de Consiliul Legislativ, prin avizul nr. 1473/2013.

6. Alte informații

Secțiunea a 7-a
Activități de informare publică privind elaborarea
și implementarea proiectului de act normativ

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Alte informații

Secțiunea a 8-a
Măsuri de implementare

1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente.

2. Alte informații

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege anexat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

VICTOR - VIOREL PONTA

